CONCOURS EXTERNE SPÉCIAL DE RECRUTEMENT DE PROFESSEURS DES ÉCOLES CHARGÉS D'UN ENSEIGNEMENT DE ET EN LANGUE RÉGIONALE

26CRPEOCCL3-1

Session 2026
Épreuve écrite d'admissibilité en langue régionale
Niveau Licence

Occitan	**Durée de l'épreuve : 2 heures 40 minutes**

Rappel de la notation : l'épreuve est notée sur 20. Une note globale égale ou inférieure à 5 est éliminatoire. Coefficient 4.

Ce sujet contient 3 pages, numérotées de 1/3 à 3/3.

Assurez-vous que cet exemplaire est complet. S'il ne l'est pas, demandez un autre exemplaire au responsable de la salle.

L'usage de tout document, dictionnaire, calculatrice est interdit.

Lo fuòc

Situacion : Lo personatge principal, Pèire-Joan, es emplegat coma garda-fuòc en Provença. Dins son espèra, pensa als degalhs que fa lo fuòc.

Cada an, i a de pans entièrs de las montanhas que creman. Cuol de botelha que fa lópia sus d'agulhas de pinièrs ? Cigarretas escampadas ? Recalius de brasucadas mal tuadas, imprudéncias de vacancièrs ? Es çò que se disiá per caponitge[1], per esconjurar lo malastre, ne far una fatalitat venguda del defòra. Nani. Lo fuòc montava de las entralhas del País coma una malautiá intima. D'imprudents, n'i aviá. E de fòls, de còps, se fasián prene. Mas quasi totes los encendis èran d'afars de gelosiás de caçaires, de revenges de vesinatge, de reglaments de comptes, d'embrolhas de proprietat. De vilatges entièrs sabián qual – o quala banda – avián encendiat un o l'autre sèrre. Mas las gents parlavan pas. La resignacion. La paur. L'abitud. A mesura que Pèire-Joan s'èra avisat d'aquò, sas certesas totas fachas s'èran esvanidas.[…]

Dins los terraires secs, lo fuòc es mai qu'un accident. Es un infèrn racat[2] dels còrs dels òmes per dançar sa dança de flama e de desfacha, per devorar los arbres e las recòrdas, secar los sorgents[3], eventrar los ostals. E laissar un desèrt mai nus que lo desèrt : combas e puèges plantats d'esqueletas negras, semenats de ròcas fendascladas, cobèrts de cendres. Un polverum a la còsta de la montanha, coma après un bombardament o una guèrra. Una tèrra finida.[…] a mens que mètre per mètre se faga de novelas plantadas.

Se soveniá del fuòc del Barri, l'an d'abans. Pas luènh del Bot del Mond, dins un terrador secarós ont cada arbre es una font, cada forèst un jardin salvatge. La montanha aviá brutlat tota la jornada e tot lo ser. Los canadairs arrestavan pas grand causa, amb lo mistral fòl, coma uèi. A la nuèch, tota la montanha èra esclairada de sapins de Nadal dins la beutat de l'agonia. Sus l'estrada estrecha las autò-pompas s'embotelhavan e avançavan coma de cagaraulas. Amont, de gents del país, de joves en vacanças, de vesins, batián la bauca enflambada amb de brancas de falabreguièr o de faisses de ginèsta. El èra amb eles, formiga entre las formigas. Arrestavan pas res. Se cremavan las ussas. En bas, lo mond del vilatge èran totes acampats. Avián quitament sortit las mamets despoderadas sus sas cadièras. Montava un borbolh d'inquietud, de fraireta, de chale[4], coma davant totas las catastròfas. Mancavan ren que los mercants de salcissas e de còca-còla. Lo fum fasiá tossir. Cadun e caduna donava son comentari o son conselh, ajudava, bracejava, espinchava. Èra espetaclós coma un grand malur.

Los pompièrs avián ren d'aiga ; dins mièja-ora, foguèron secs. Metèron una pompa e un tudèl al grand potz comunal. Los ostals foguèron salvats. Tot lo Castelàs cremèt. Dusc'a la velha, senhorejava l'encontrada amb sos pins e sos roves gròsses, e los joves de l'endrech i anavan per calinhar. Per Pèire-Joan, èra tota una part de son enfança que tombava en cendres. Èra despassat, espelhat, coma totes ; pichòt, remandat a l'ànsia primitiva coma davant un volcan. L'endeman, trobèron de bidons d'esséncia carcinats aquí ont lo fuòc aviá pres. D'unes diguèron a mièja-votz que sabián. Mas aguèron pas lo fetge de parlar als enquistaires.

Roland Pecot, *L'Envòl de la tartana*, capítol X, Montpellier CRDP, 1986

[1] Lo caponitge : La lâcheté
[2] Racat : sinonim de vomit
[3] Lo sorgent : une source
[4] Lo chale : aquí sinonim d'embelinament, de pivelatge

I. Commentaire de texte (12 points)

En occitan, bastiretz un comentari del tèxt (que comprendrà una introduccion, un desvolopament e una conclusion) per mostrar las relacions entre lo fuòc e l'òme. Vos podètz ajudar de las questions seguentas :

a) Cossí es presentat lo fuòc dins las doas partidas del tèxt ?

b) En qué lo fuòc es tant "un grand malur" coma un espectacle ?

c) Quinas son las consequéncias del fuòc sus la Natura e sus l'Òme ?

d) Per vos, perqué lo personatge principal a causit de s'engatjar coma garda-fuòc ?

II. Traduction et questions de grammaire (8 points)

A. Traduisez le passage suivant en français :

Los pompièrs avián ren d'aiga ; dins mièja-ora, foguèron secs. Metèron una pompa e un tudèl al grand potz comunal. Los ostals foguèron salvats. Tot lo Castelàs cremèt. Dusc'a la velha, senhorejava l'encontrada amb sos pins e sos roves gròsses, e los joves de l'endrech i anavan per calinhar. Per Pèire-Joan, èra tota una part de son enfança que tombava en cendres. Èra despassat, espelhat, coma totes ; pichòt, remandat a l'ànsia primitiva coma davant un volcan. L'endeman, trobèron de bidons d'esséncia carcinats aquí ont lo fuòc aviá pres. D'unes diguèron a mièja-votz que sabián. Mas aguèron pas lo fetge de parlar als enquistaires.

B. Respondre en occitan a las questions seguentas :

a) Dins aquelas frasas analisar los vèrbs sotalinhats (Temps, mòde, valor) :
Los pompièrs avián ren d'aiga ; dins mièja-ora, foguèron secs. Metèron una pompa e un tudèl al grand potz comunal.

b) Dins aquela frasa, analisar los acòrds :
En bas, lo mond del vilatge èran totes acampats.